

SBĚRATEL MINIMALISTA

(Richard Jan Hons, červenec 2020)

Řeč bude o minimalismu, fenoménu, který se nepromítá jen do sběratelství. Je to způsob myšlení, přístup, který je pro někoho vrcholem životního stylu, pro jiného je nepochopitelný a nepřijatelný. Na tom není nic divného. Jsme zkrátka různí. Někoho minimalismus nadchne a najde se v něm. Minimalistický přístup mu ulehčuje život. Naopak jinému nic neříká. Dalšího minimalismu nadchne, ale pouze v teoretické úrovni. Snaha se podle něj řídit ve vlastním životě u něj naráží, ať se snaží sebevíc. Jeho snaha se podobá boji s větrnými mlýny a přináší mu spíš duševní muka než uspokojení. Přes nesporné výhody, to není cesta pro každého.

Minimalismus je možné aplikovat v životě takřka ve všem, ale pozor! Přistoupit k minimalistické filosofii tak absolutně by sice vedlo k nepředstavitelnému zjednodušení našeho života, ale také k jeho zploštění. Kde by pak byl výsledný přínos? Směřovali bychom život v rámci hesla „Zpátky na stromy!“ a v tom nevidím cestu kupředu. Minimalistický přístup přináší nepopíratelné výhody v materiální oblasti. Malý příklad. Pokud zminimalizuji šatník, vyřadím vše, co moc nenosím a co ve skříni jenom překáží, je to fajn. Pokud ale při výuce cizí řeči zminimalizuji počet slovíček, která se budu učit, moc daleko nedojdu a daný jazyk nikdy pořádně nezvládnou.

V čem vlastně tkví samotné **jádro minimalismu**? Stručně řečeno **spočívá v odstranění všeho zbytečného a nedůležitého. Jde o upřednostnění kvality před kvantitou**. Znamou propagátorkou minimalistického životního stylu je japonská autorka Marie Kondo. Kýženým výsledkem je zjednodušení a obohacení života. Jde především o minimalizaci věcí, odstranění nepotřebného a nepřehledného balastu kolem sebe. Výbornou pomůckou je probrat si kousek po kousku svůj šatník, dílnu, sklep, půdu, garáž a u každé věci si uvědomit: „Kdy jsem to naposled použil? Použil jsem to vůbec? Použiji to vůbec někdy?“ Oblečení, které leží bez povšimnutí ve skříni víc než rok je vlastně na nic. Daleko větší potěšení přinese molu šatnímu (*Tineola bisselliella*) než nám. Podobné to je s náradím, sportovním vybavením a podobně. U knížek stojí za to se zbavit těch, které se nám dlouhodobě nedaří přelouskat. Představa, že se k nim dostaneme na důchod je pouhou iluzí! Zbytečné jsou i knihy, které nás zklamaly a svým obsahem nenaplnily naše očekávání. Někdo jiný je třeba ocení!

Pravým opakem minimalisty je člověk, který k věcem přistupuje s filosofií „Toho by bylo škoda!“ nebo „Tohle by se někdy mohlo hodit!“ a předmět uschová mezi nepřehlednou spoustu dalších s blaženým pocitem, jak jej někdy v budoucnosti využije. V takovém přístupu je špetka pravdy, taková situace třeba někdy nastane, ale ruku na srdce, spíš se ta věc již hodit nebude, a pokud ano, tak se ji nepovede najít mezi spoustou ostatního harampádí, které by se také mohlo někdy hodit.

V nemateriálních oblastech minimalismus většinou přínosný nebývá. Již jsem se toho dotkl. Minimalizace poznávání a myšlení vede pouze k duševní i duchovní stagnaci nebo dokonce hloupenutí. Stejně nevhodné by bylo minimalizovat tělesnou aktivitu a tak devastovat svojí tělesnou schránku. Tím bychom svůj život nijak neobohatili! Tady neplatí zjednodušené minimalistické heslo „Čím méně, tím lépe!“ Minimalistický důraz na kvalitu je ovšem na místě. Pokud má někdo chabrus záda, a to má hodně z nás, tak neudělá velké štěstí vzpíráním těžkých činek, ale spíš chůzí nebo plaváním. To je každému jasné.

V duchovní a duševní oblasti se ovšem minimalistické přístupy také uplatní. Zapeklité je získávání informací a jejich ukládání do šedé kůry mozkové, i když se to nezdá. Dnes to je větší problém než kdykoliv předtím. Informace a hlavně pseudoinformace na nás dotírají jak komáři při soumraku. Jsou nám vnucovány ze všech stran v takovém množství a s takovou intenzitou, že by

jeden zaplakal. Je dobré si uvědomit, o které informace mám zájem, co chci vědět, a co naopak patří do kategorie pavlačových drbů, mediální masáže nebo snahy o výplach mozků. Za tím, co mě zajímá a co chci vědět si musím sám aktivně jít. Je třeba si informace vybírat a třídit podobně jako oblečení v šatníku. Minimalizovat myšlenkový balast. Rozlišovat, co do hlavy pouštět a před čím zavírat dveře. Vím, je to obtížné a stoprocentně se to nepovede, ale je to jediná cesta jak si nenechat zaneřádit mozek naprostými hloupostmi.

K tomu ještě jedna malá odbočka. Dnes v našem životě kraluje internet. Je na něm spousta informací i zábavy. Občas se ale vyplatí si lehce zrekapitulovat, zda čas na něm strávený byl opravdu přínosný. Nemám nic proti využívání internetu, ostatně i tenhle text jsem na něj umístil. Na druhou stranu není nad dobrou knihu, ať již to je beletrie nebo něco odborného. Dá se v ní listovat, má svou vůni a svého ducha. Domácí knihovna je neocenitelná jako příruční zdroj informací, poučení i zábavy. Pochopitelně jsou znalosti nebo informace, které se i v knížkách těžko hledají. Ty nám v lepším případě někdo předá nebo se k nim lopotně dopracujeme sami.

Ted' konečně k minimalismu ve sběratelství, kterému se z jakéhosi, mně nejasného důvodu, věnují daleko víc muži než ženy. Sběratelství je vlastně hromadění věcí. Je to však také cesta k poznávání.

Na první pohled jsou sběratelství a minimalismus neslučitelné, ale tak jednoznačné to není. Sběratelé, kteří jsou prostorově omezeni, například žijí v malém panelákovém bytě, jsou k minimalistickému přístupu nuceni chtějí nechtějí. Ovšem to nemusí být zdaleka jediný důvod!

Velikost sbírky pochopitelně závisí na osobě sběratele a na předmětu jeho zájmu. Je velký rozdíl, zda sbírá známky, porcelán, bankovky nebo přírodniny. Právě o sbírání přírodnin, hornin, minerálů a zkamenělin bude řeč. Ostatně celé tyto webové stránky jsou tímto směrem orientované a mně samotnému je příroda bližší než jiné oblasti. Zkrátka nějaká porcelánová mistička z období čínské dynastie Ming nebo unikátní prvorepubliková známka s přetiskem mi mnoho neříkají.

Pracovně můžeme hovořit o dvou krajních přístupech ve sběratelství, o maximalistickém a minimalistickém. Vyhraněný maximalista zařazuje do svojí sbírky prakticky vše, co najde nebo jinak získá. Nerad se s něčím loučí. Neohraničuje svůj zájem z hlediska druhu ani lokality. Nebojí se dublování. Klidně si uloží do sbírky několik vzorků určitého minerálu z jedné lokality. Brání se jakémukoliv omezování pole svého zájmu. Je to velice náročný přístup a málokdo si jej může prostorově dovolit. Kritický okamžik u takových sběratelů nastává v okamžiku, kdy přestávají mít o své sbírce přehled. Není to vhodný přístup pro nepořádné lidi. Aby taková sbírka měla smysl je potřeba velké pečlivosti. Vzorky přibývají rychle. Mnoho času je nutné věnovat uspořádávání a katalogizování, aby se takový sběratel vůbec v tom množství exponátů vyznal.

Pravým opakem, jak jinak, je přístup minimalistický. Sám osobně se považuji za sběratele minimalistu, i když vůbec ne striktního. Sběrka takového minimalisty není velká a je přehledná. Někdo vyloženě trvá na malém množství sbírkových vzorků. Nejde do kousků, k nimž by neměl vztah, které by byly z jeho pohledu druhořadé. Když najde nebo jinak získá kvalitní vzorek, začne se probírat sbírkou mezi „horšími“ exponáty a přemýšlet, který vzorek vyřadit. Někdy si s těžkým srdcem vše ponechá a nic nevyřadí. Často ale nějaký „horší“ kousek musí pryč. Sběratel minimalista pak má dobrý pocit jak jeho sbírka povyrostla – co do kvality, pochopitelně!

Minimalistický přístup se mnohdy týká velikosti exponátů. U minerálů se takovým malým vzorkům říká **mikromounty**. Umisťují se do speciálních krabiček z čírého plastu, nejčastěji o velikosti 38 x 56 mm nebo 38 x 38 mm. Ty se vloží do profilovaných plat, jež se dají úsporně skládat na sebe. U mikromountů se není potřeba tolik omezovat počtem exponátů. I poměrně rozsáhlá sbírka se vejde do pár šuplíků nebo do nevelké skříňky. Je to vynikající řešení pro lidi, jež

se potýkají se stísněnými bytovými prostory. Pravda, prohlížení takových vzorků je ideální s lupou u oka, ale jinak jsou mikromounty super! Malé krystalky jsou častěji perfektně vyvinuté, a tak bývají takové drobné exponáty vynikajícími objekty pro fotografování.

Výborné je oba popsané minimalistické přístupy zkombinovat. Mít ve sbírce mikromounty doplněné omezeným množstvím větších makrovzorků, které si můžeme vystavit na poličkách nebo ve vitríně, kde se jimi můžeme snadno kochat nebo pochlubit návštěvám.

Většina sběratelů přírodnin zdaleka nejvíc oceňuje vzorky, které si sami našli. Mívá k nim takřka citový vztah. Nejkrásnější moment je ten, když se z hlíny vyloupne krystal nebo když se po úderu kladivem objeví drůzová dutina – zkrátka pomíjivá chvílka vlastního nálezu. Kdo to nezažil, asi těžko pochopí. Vlastnoručně nalezený vzorek má pro sběratele daleko větší cenu než vzorek, který získal od někoho na burze nebo jej koupil. Když už pak leží na poličce, tak kdykoliv jej sběratel vezme do ruky, vybaví si ten nezapomenutelný moment vlastního nálezu!